

Parashat Lech Lecha
Rabbi Daniel Landes, Pardes

Bereishit Rabbah 46:1-7

1. AND ABRAM WAS NINETY YEARS OLD AND NINE, etc. (xvii, 1). It is written, *I found Israel like grapes in the wilderness, I saw your fathers as the first-ripe in the fig-tree at her first season* (Hos. ix, 10). R. Judan said: At first the fruit of a fig-tree is gathered one by one, then two by two, then three by three, until eventually they are gathered in baskets and with shovels.¹ Even so, at the beginning, *Abraham was one* (Ezek. xxxiii, 24); then there were Abraham and Isaac; then Abraham, Isaac, and Jacob. Until eventually, *And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, etc.* (Ex. vii, 1). R. Judan said: Just as a fig contains nothing inedible save its stalk, and with its removal even this defect ceases, so did God say to Abraham: 'There is nought unworthy in thee save thy foreskin: remove it and the blemish ceases': hence, WALK BEFORE ME, AND BE THOU WHOLE.

2. AND WHEN ABRAM WAS NINETY YEARS OLD AND NINE, etc. It is written, *To everything there is a season, and a time to every purpose under the heaven* (Eccl. iii, 1). There was a season when circumcision should be given to Abraham viz. *In the self same day was Abraham circumcised* (Gen. xvii, 26); there was a season when his descendants were to neglect it, viz. in the wilderness, as it is written, *For all the people that came out were circumcised; but all the people that were born in the wilderness by the way as they came forth out of Egypt, had not been circumcised* (Josh. v, 5).

Why should he not have circumcised himself at the age of forty-eight, when he recognised his Creator?² In order not to discourage proselytes.³ Then why not be circumcised at the age of eighty-five, when [God] spoke with him between the pieces?⁴ In order that Isaac might issue from a holy source.¹ Then let him be circumcised at the age of eighty-six, when Ishmael was born?² Said R. Simeon b. Lakish: [God said]: 'I will set up a cinnamon tree in the world: just as the cinnamon tree yields fruit as long as you manure and hoe around it, so [shall Abraham be] even when his blood runs sluggishly and his passions and desires have ceased.'³

3. [Abraham] asked: 'If circumcision is so precious, why was it not given to Adam?' Said the Holy One, blessed be He, to him: 'Let it suffice thee that I and thou are in the world.'⁴ If thou wilt not undergo circumcision, it is enough for My world to have existed until now, and it is enough for uncircumcision to have existed until now, and it is enough for circumcision to have been forlorn until now.'⁵ Said he: 'Before I circumcised myself, men came and joined me [in my new faith]. Will they come and join me when I am circumcised?'⁶ 'Abraham,' said God to him, 'let it suffice thee that I am thy God; let it suffice thee that I am thy Patron, and not only for thee alone, but it is sufficient for My world that I am its God and its Patron.'⁷

R. Nathan said in R. Aha's name, and R. Berekiah said in R. Isaac's name: I AM EL SHADDAI (GOD ALMIGHTY): It is I who said to My world, 'day' (enough)! And had I not said 'day!' to My world, the

א. (יז. א) ויהי אברהם בן תשעים ותשע שנים (הושע ט. י) 'פענבים במדבר מצאתי ישראל ככפורה בתאנה בראשיתה וגו' אמר רבי יודן התאנה הזו בתחלה אורים אותה אחת אחת ואחר כך שתיים ואחר כך שלשה עד שאורים אותה בסלים ובמגרפות כך בתחלה (יחזקאל לג. כד) 'אחד היה אברהם ויירש את הארץ' ואחר כך שנים אברהם ויצחק ואחר כך שלשה עד אברהם ויצחק ויעקב ואחר כך (שמות א. ז) 'ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד' אמר ר' יודן מה התאנה הזו אין לה פסלת אלא עקצה בלבד העבר אותו ובטל המום כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אין כך פסלת אלא הערלה העבר אותה ובטל המום 'התהלך לפני והיה תמים'.

ב. (קהלת ג. א) 'לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים' זמן היה לו לאברהם אימתי שנתנה לו מילה שנאמר (בראשית יז. כו) 'בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו' זמן היה להם לבניו שנמולו שתי פעמים אחד במצרים ואחד במדבר שנאמר (יהושע ה. ה) 'פי מלים היו כל העם היצאים וגו' וימול בן ארבעים ושמנה שנה כשהפיר את בוראו אלא שלא לנעל דלת בפני הגרים ואם תאמר היה לו למול בן שמנים וחמשה שנה בשעה שנדבר עמו בין הבתרים אלא כדי שיצא יצחק מטפה קדושה וימול בן שמנים וששה שנים בשעה שנוולד ושמעאל אמר ריש לקיש קנמון אני מעמיד בעולם מה קנמון הזה כל זמן שאתה מזבלו ומעדרו הוא עושה פרות כך משנצטרך דמו משפטל יצרו משפטלה תאותו משנקשר דמו אמר אם חביבה היא המילה מפני מה לא נתנה לאדם הראשון.

ג. אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם דיה אני ואתה בעולם ואם אין את מקבל עליך למול דיי לעולמי עד כאן ודיה לערלה עד כאן ודיה למילה שתהא עגומה עד כאן אמר עד שלא מלתי היו באים ומזדוגים לי תאמר משמלתי הן באין ומזדוגים לי אמר לו הקדוש ברוך הוא אברהם דיה שאני אלהיך דיה שאני פטרונה ולא לה לעצמך אלא דיי לעולמי שאני אלהו דיו לעולמי שאני פטרונו רבי נתן ורבי אחא ורבי ברכיה בשם רבי יצחק 'אני אל שדי' אני הוא שאמרתי לעולמי ולשמים דיי

heaven would still have been spreading and the earth would have gone on expanding to this very day.

It was taught in the name of R. Eliezer b. Jacob: It is I whose Godhead outweighs the world and the fulness thereof.¹ Akilas² translated it: Sufficient and incomparable.

4. WALK BEFORE ME, AND BE THOU WHOLE. R. Levi said: This may be illustrated by a noble lady whom the king commanded, 'Walk before me.' She walked before him and her face went pale, for, thought she, who knows but that some defect may have been found in me? Said the king to her, 'Thou hast no defect, but that the nail of thy little finger is slightly too long; pare it and the defect will be gone.' Similarly, God said to Abraham, 'Thou hast no other defect but this foreskin: remove it and the defect will be gone.' Hence, WALK BEFORE ME, AND BE THOU WHOLE.

AND I WILL MAKE MY COVENANT, etc. (xvii, 2). R. Huna said in Bar Ḳappara's name: Abraham pondered³ and drew an inference: 'orlah (foreskin) is said here (v. 11), and 'orlah occurs in reference to a tree (Lev. xix, 23)⁴: just as 'orlah in the case of trees refers to the place where it yields fruit, so 'orlah employed in reference to man means the member which produces offspring [fruit]. Said R. Ḥanina to him: Had then reasoning by analogy already been given to Abraham? Surely not! But [he learned it from God's promise]: AND I WILL MAKE MY COVENANT BETWEEN ME AND THEE, AND WILL MULTIPLY THEE EXCEEDINGLY: hence, with [that member through which] I WILL MULTIPLY THEE EXCEEDINGLY, I WILL MAKE MY COVENANT BETWEEN ME AND THEE.

5. R. Ishmael and R. Akiba [reasoned as follows]. R. Ishmael said: Abraham was a High Priest, as it says, *The Lord hath sworn, and will not repent: Thou art a priest for ever after the manner of Melchizedek* (Ps. cx, 4).¹ Again, it is said, *And ye shall be circumcised in the flesh of your orlah* (Gen. xvii, 11). If he circumcised himself at the ear, he would be unfit to offer sacrifices; if at the mouth, he would be unfit to offer; at the heart, he would be unfit to offer.² Hence, where could he perform circumcision and yet be fit to offer? Nowhere else than at the 'orlah of the body [the foreskin]. R. Akiba said: There are four kinds of 'orlah. Thus, 'orlah is used in connection with the ear, viz. *Behold, their ear is orlah*—E.V. 'dull' (Jer. vi, 10); the mouth, *Behold, I am aral* [E.V. 'uncircumcised']³ of lips (Ex. vi, 30); the heart: *For all the house of Israel are arle* [E.V. 'uncircumcised'] in the heart (Jer. ix, 25). Now, he was ordered, WALK BEFORE ME, AND BE THOU WHOLE. If he circumcised himself at the ear, he would not be WHOLE; at the mouth, he would not be WHOLE; at the heart, he would not be WHOLE. Where could he circumcise himself and yet be WHOLE? Nowhere else than at the 'orlah of the body.

Naḳdah said: It is written, *And he that is eight days old shall be circumcised among you, every male* (Gen. xvii, 12). Now if he is circumcised at the ear, he cannot hear; at the mouth, he cannot speak; at the heart, he cannot think.⁴ Where then could he be circumcised and yet be able to think? Only at the 'orlah of the body. R. Tanḥuma observed: This argument of Naḳdah is logical.

לְאַרְץ דִּי שְׂאֵלוּלֵי שְׂאֵמְרֵי לָהֶם דִּי עַד עַכְשָׁו הָיוּ נִמְתַּחֲתִים וְהוֹלְכִים תְּנִי מְשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אָנִי הוּא שְׂאִין הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ כְּדִי לְאַלְהוּתִי תִּרְגְּמוּ עַקִּילִס אֶפְסִיוֹס וְאַנְקוֹס.

ד. אָמַר רַבִּי לֵוִי לְמִטְרוֹנָא שְׂאֵמַר הַמֶּלֶךְ עִבְרֵי לְפָנֵי וְעִבְרָה לְפָנָיו וְנִתְפַּרְכְּמוּ פָּנֵיהּ אִמְרָה תֵּאמַר שְׁנַמְצָא בִּי פְּסִלַת אָמַר לָהּ הַמֶּלֶךְ אֵין בְּךָ פְּסִלַת אֲלָא צַפְרָן שֶׁל אֶצְבַּע קְטַנָּה שֶׁלָּךְ גְּדוּלָה קָמְעָה הַעֲבִירִי אוֹתוֹ וּבִטַל הַמוּם כִּךָ אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם אֲבִינוֹ אֵין בְּךָ פְּסִלַת אֲלָא הַעֲרְלָה הַזֹּאת הַעֲבֵר אוֹתָהּ וּבִטַל הַמוּם הַתְּהִלָּךְ לְפָנֵי וְהָיָה תָמִים וְאַתְנָה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וְגו' אָמַר ר' הוֹנָא בְּשֵׁם בַּר קַפְרָא יֵשֵׁב אַבְרָהָם וְדָן גְּזֵרָה שְׁוֵה נְאֻמָּה עֲרְלָה כְּאֵילָן וְנְאֻמָּה עֲרְלָה כְּאֵדָם מָה עֲרְלָה שְׁנְאֻמָּה כְּאֵילָן מְקוּם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פְרוֹת אֵף עֲרְלָה שְׁנְאֻמַר כְּאֵדָם מְקוּם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פְרוֹת אָמַר לָהּ רַבִּי חֲנִינָא בַר פְּזִי וְכִי נִתְּנוּ גְזֵרוֹת שְׁוֹת לְאַבְרָהָם אֲתַמְהָא אֲלָא רִמְזוּ רִמְזָה לוֹ וְאַתְנָה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאֵד מֵאֵד וְאַתְנָה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ בְּמְקוּם שֶׁהוּא פָּרָה וְרָבָה.

ה. ר' יִשְׁמַעֵאל וְר' עַקִּיבָא ר' יִשְׁמַעֵאל אוֹמַר אַבְרָהָם הָהֵן גְּדוּל הָיָה שְׁנְאֻמַר (תְּהֵלִים קי. ד.) 'נִשְׁבַּע ה' וְלֹא יִנְחַם אֶתָּה כִּהֵן לְעוֹלָם וְגו' וְנְאֻמַר לְהֵלָן (בְּרַאשִׁית יז. יא) 'וְנִמְלַתֶם אֶת בְּשַׁר עֲרַלְתְּכֶם' מֵהֵיכָן יְמוּל אִם יְמוּל מִן הָאֵזֶן אֵינוֹ כָּשֶׁר לְהַקְרִיב מִן הַלֵּב אֵינוֹ כָּשֶׁר לְהַקְרִיב מֵהֵיכָן יְמוּל וְיִהְיֶה כָּשֶׁר לְהַקְרִיב הָיִי אוֹמַר זֹו עֲרַלְת הַגּוֹף ר' עַקִּיבָא אוֹמַר אַרְבַּע עֲרַלוֹת הֵן נְאֻמָּה עֲרְלָה בְּאֵזֶן (יִרְמִיָּה ו. י) 'הִנֵּה עֲרַלָה אֲזַנִּים' וְנְאֻמָּה עֲרַלָה בְּפֶה (שְׁמוֹת ו. ל) 'הֵן אֲנִי עֲרַל שְׁפָתַיִם' וְנְאֻמַר עֲרַלָה בְּלֵב (יִרְמִיָּה ט. כה) 'וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֲרַלִי לֵב' וְנְאֻמַר עֲרַלָה בְּגוֹף (בְּרַאשִׁית ש. יד) 'וְעֲרַל זְכָר' וְנְאֻמַר לוֹ 'הַתְּהִלָּךְ לְפָנֵי וְהָיָה תָמִים' אִם יְמוּל מִן הָאֵזֶן אֵינוֹ תָמִים מִן הַפֶּה אֵינוֹ תָמִים מִן הַלֵּב אֵינוֹ תָמִים וּמֵהֵיכָן יְמוּל וְיִהְיֶה תָמִים הָיִי אוֹמַר זֹו עֲרַלְת הַגּוֹף מְקַרָא אָמַר (ש. ש. יב) 'וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוּל לְכֶם כָּל זָכָר לְדוֹרֹתֵיכֶם' אִם יְמוּל מִן הָאֵזֶן אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ מִן הַפֶּה אֵינוֹ מְדַבֵּר מִן הַלֵּב אֵינוֹ חוֹשֵׁב מֵהֵיכָן יְמוּל וְיִהְיֶה יְכוּל לְחַשֵּׁב זֹו עֲרַלְת הַגּוֹף אָמַר ר' תַּנְחוּמָא מִסְתַּפְרָא הָדָא מְקַרָא 'וְעֲרַל זְכָר' וְכִי יֵשׁ עֲרַל נִקְבָה אֲלָא מְמָקוּם שֶׁהוּא נִבְרָא אִם זְכָר אִם נְקֵבָה מִשְׁמֵ מוֹהֲלִים אוֹתוֹ.

AND THE UNCIRCUMCISED MALE (XVII, 14). Is there then an uncircumcised female? The meaning, however, is that we must perform circumcision on the member which marks the distinction between male and female.

6. AND ABRAHAM FELL ON HIS FACE, etc. (XVII, 3). R. Phinehas said in R. Levi's name: Abraham fell on his face on two occasions.¹ In consequence, his children were deprived of circumcision once in the wilderness and once in Egypt²: In Egypt, Moses came and circumcised them; in the wilderness, Joshua came and circumcised them.³

7. AS FOR ME, BEHOLD, MY COVENANT IS WITH THEE, etc. (XVII, 4). It is related that R. Abba, R. Berekiah, R. Abba b. Kahana, and R. Samuel b. Ammi, when sitting and studying, once raised the question: How is *notarikon* [as a permissible method of exegesis] deduced from Scripture?⁴ We know it from this: AND THOU SHALT BE AB HAMON (THE FATHER OF A MULTITUDE—OF NATIONS), the *resh* being lacking.⁵

ו. (ג) וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֶתֹו אֱלֹהִים לְאמֹר
ר' פִּינְחָס בְּשֵׁם רַבִּי לֵוִי שְׁתֵּי פְעָמִים כְּתִיב בְּאַבְרָהָם נִפְיָה
עַל פָּנָיו כְּנִגְדָן נִטְלָה מִיָּלָה מִבְּנָיו שְׁתֵּי פְעָמִים אֶחָד
בְּמִצְרַיִם וְאֶחָד בְּמִדְבָּר בְּמִצְרַיִם בָּא מֹשֶׁה וּמָלַן בְּמִדְבָּר בָּא
יְהוֹשֻׁעַ וּמָלַן.

(ד) וַאֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי בְּרֵכְיָה

וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֲמִי הוּוִין יְתַבִּין וּמְקָשִׁין מִנִּין נוֹטְרִיקוֹן
מִן הַתּוֹרָה שְׁנֵאמַר 'וְהָיִיתָ לְאֵב הַמּוֹן גּוֹיִם' לְאַבְהָם דִּהְוָה
חֶסֶר רִי"ש.